

ISSN: 2146-1961

Kaya, E. E. & Erginer, E. (2022). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Değerlendirme Atmosferlerine Yönelik Algıları: Bir Geçerlik Çalışması, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(47), 60-71.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3071>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SINIF DEĞERLENDİRME ATMOSFERLERİNE YÖNELİK ALGILARI: BİR GEÇERLİK ÇALIŞMASI

Emin Erdem KAYA

Doç. Dr., Nevşehir Hacıbektas Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye, erdemkaya@nevsehir.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0548-9864

Ergin ERGİNER

Doç. Dr., Nevşehir Hacıbektas Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye, erginerginer@nevsehir.edu.tr
ORCID: 0000-0002-7590-4755

Gönderim tarihi: 29.11.2021

Kabul tarihi: 14.02.2022

Yayım tarihi: 01.03.2022

Öz

Müzik eğitimi birçok yönü ile birbirleriyle ilişkili farklı unsurları barındıran bir süreçtir. Bu süreçte, müzik eğitimi alan bireye sanatsal/estetik bir bakış açısı kazandırmanın yanı sıra, müziğin kuramsal ve performans dönük yetilerinin de bireyde gözlemlenebilmesi gerekir. Müzik eğitimi sürecinde yürütülen birçok dersin içeriğinde soyut kavram ve ifadeler ile anlık performans deneyimleri yer aldığından, öğrencinin kendini ve süreci değerlendirmesi ayrıca önem arz etmektedir. Çünkü öğrenci genellikle bu deneyimi sergilediği performanstan sonra başkaları tarafından değerlendirilerek yaşar ve süreç bu anlamda tek yönlü ilerler. Bu bağlamda performans dönük bir alan olan müzik eğitiminin hem öğrenmeye hem de performans dönük öğrenci tarafından değerlendirilmesi, sürecin verimliliğine de katkı sağlayabilir. Bu çalışmada, öğrencilerin aldıkları müzik eğitimi sürecindeki atmosfer ve aldıkları eğitimi nasıl algıladıkları araştırılmaya değer görülmüştür. Bu bağlamda Türkiye'deki bir üniversitenin müzik eğitimi verilen bir biriminde okumakta olan tüm öğrencilere, aldıkları müzik öğretimi sürecine yönelik Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği (İlhan & Çetin, 2014) uygulanarak, ölçeğin yapı geçerliği sınanmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli çerçevesinde doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ölçeğin yapısal eşitlik modellemesi ile büyük ölçüde doğrulandığı görülmüştür. Böylece müzik eğitimi alanına uygulanabilecek bir ölçme aracı kazandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, mesleki müzik eğitimi, sınıf atmosferi, müzik performansı.

**PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS TAKING VOCATIONAL MUSIC EDUCATION
ON THEIR CLASSROOM ASSESSMENT ENVIRONMENT: A VALIDITY STUDY****ABSTRACT**

Music education is a process with many aspects of the different elements relate to one another. In this process, it is necessary for an individual taking music education to gain an artistic / aesthetic insight as well as ability to theory and performance-oriented skills. For the reason that music education process has abstract concepts and expressions with instant performance experiences, self-evaluation and process evaluation are important for the students. Because students are generally evaluated by others after their performances and in this sense, one-way process progresses. In this context, music education as a performance-based area can contribute both the learning and performance-oriented evaluation of the students. In this study, investigation of the student's perception about the atmosphere in the process of music education and their perceptions on education they receive are worth to be researched. In this context, the construct validity of the scale was tested by applying the Classroom Evaluation Atmosphere Scale (İlhan & Çetin, 2014) to all students studying in a music education unit of a university in Turkey. In the research, confirmatory factor analysis was applied within the framework of the descriptive screening model. According to the results of the research, it was seen that the scale was largely confirmed by structural equation modeling. Thus, a measurement tool that can be applied to the field of music education has been gained.

Keywords: Music, vocational music education, class atmosphere, music performance

GİRİŞ

İnsanı tanımak ya da anlamak, kavram olarak tanımlamak ya da bu kavramı anlamlandırmak oldukça karmaşık bir süreçtir. Çünkü bu tanımların tarihin, doğanın, bilimin ve kültürün derinliklerinde inceleme gereği vardır. İnsan düşünen, öğrenen ve üreten bir varlıktır. Yaşadığı sürece yaşama alanını çözümlenecek ya da bu alana kendi bireysel katkıları sunacak ve o alanı zenginleştirecektir. Tabii bunu entelektüel bir eğitim alabileceği sürece yapabilecektir, yoksa insan doğanın evrene zarar veren en tehlikeli varlığına dönüşebilmektedir.

İnsan tanımlarının çoğunda, bireyin kendine özgü nitelikleri dışında, onun sosyal ve kültürel bir varlık olduğundan da bahsedilerek, bu niteliklerin bütününe bireyin kendisini tanımlamada önemi vurgulanır. Buna ek olarak, insan kişilik özelliklerinin en fazla biçimlendiği yer olarak aile içi ortam gösterilirken, okul ve hatta sınıf ortamının da bireyin kişiliğinin ve davranışlarının belirginleşmesinde önemli rol oynadığının altı çizilmektedir (Başar,2001).

Eğitim süreci içinde çok önemli bir yere sahip olan okul ve sınıf ortamı, bireyde kimi zaman yeni davranışların oluşmasında önemli bir etken olurken, kimi zaman da aile ortamında kazanılmış bazı davranışların pekiştiği, geliştiği veya tam tersi kaybolduğu yerler de olabilir. Bireyin okul ile ilgili algısı, kendisinde olumlu ve/veya olumsuz tutum gelişmesinde de etkili olmaktadır (Stern,2012). Bu bağlamda, okul ve sınıf ortamının bireyin davranışlarında, tutumunda, algısında ve akademik başarısında çok önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Nitekim öğrencilerin okul ile ilgili tutumları çeşitli çalışmalarda bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yönleriyle açıklanmaya çalışılmaktadır. Öğrencinin kişisel gelişimine ilişkin bakış açısı bilişsel, okul ile ilgili hissettiği tüm olumlu ve/veya olumsuz duygular duyuşsal, akademik başarısı ve okul içinde gerçekleştirdiği tüm etkinlikler ise davranışsal yönleri ile açıklanabilir (Cheng & Chan, 2003).

Mascolo (2009) "Pedagojide öğretim üzerine yapılan tartışmaların neredeyse tamamının öğretmen ve öğrenci merkezli yaklaşımların farklarını açıklamaya odaklandığını vurgulamaktadır". Bu durumda öğrencilerin doğrudan öğrenmelerine yükledikleri anlamları ve değerlendirmeleri incelemek neredeyse mümkün olmamaktadır. Fakat öğrencilerin öğrendikleri bilim ya da disiplin alanlarında, kendilerinde oluşan kavramsal anlamlandırma, onların yaşamlarını şekillendirecek güce sahiptir ve onların aldıkları eğitime ilişkin düşünceleri ne kadar sağlıklı yapılandırsa o kadar olumlu kültürlenmeye neden olacaktır. Araştırmada da incelenmeye çalışıldığı gibi öğrencilerin aldıkları eğitime ilişkin algıları hakkında eğitimcilerin fikir sahibi olmalarının önemi vardır. Kaldı ki, "öğrencilerin algıladıkları eğitim, sosyo-ekonomik düzeyleriyle de ilişkili olarak ilgi duydukları ya da sebat ettikleri alandaki performanslarını etkilemektedir" (Erikli, 2014; Şahin & Özbay, 1999) ve sınıftaki öğrenme atmosferine yönelik algıları okula ilişkin tutumlarını değiştirebilmektedir (İlhan, 2017; Özdemir, Sezgin, Şirin, Karip & Erkan, 2010). Öğrenme atmosferindeki olumluluk okul yöneticileri de dâhil öğrenme sürecindeki pek çok değişkene nüfuz etmektedir (Akyol, Vural & Gündoğdu, 2017).

Sınıf ortamı, Diekhoff & Wigginton (1988)' a göre, öğrenme etkinliklerinin içerisinde gerçekleştiği dersliklerin, psikolojik açıdan algılandığı yer olarak tanımlanmaktadır. Bu ortam kimi araştırmacılar tarafından sınıf iklimi veya öğrenme ortamı olarak farklı isimler ile tanımlansa da, hemen her araştırmacı sınıf ortamının çok

boyutluluğu konusunda hemfikirdir. Sınıf ortamı; birçok farklı çalışmada bütün öğrenme aktivitelerinin içerisinde gerçekleştiği çok yönlü ortamlar şeklinde ifade edilmekte (Banks, 2012, Kurt, Ekici, Gökmen, Aktaş & Aksu, 2013) ve öğrencilerin akademik başarılarını (Wang, Haertel & Walberg, 1994, Wannarka & Ruhl, 2008), öğrenme yaklaşımlarına ilişkin tercihlerini (Dart, Burnett, Boulton-Lewis, Campbell, Smith & McCrindle, 1999, Yuen-Yee & Watkins, 1994), benlik saygılarını (Harbaugh & Cavanagh, 2012), benimsedikleri başarı yönelimlerini (Lau & Lee, 2006, Phan, 2008, Popilskis, 2013), tutumlarını (Altınışik & Orhan, 2002), öğrenme hızlarını ve motivasyonlarını (Köse & Küçüköğlü, 2009) önemli ölçüde etkilemektedir. Yapılan araştırmalarda sınıf içi değişkenlere daha yoğun odaklanılırken (Tavşanlı, Birgül & Oksal, 2016; Turan, 2014; Özgök, 2013; Sarı, 2012; Canoğlu, 2011; Kızılhan, 2011; Kandemir & Özbay, 2009; Bilgiç, 2009, Doğan, 2009; Özkan, 2008; Mumcu, 2008; Şahin, 1997; Şeker, 1995), okul içi atmosferin daha az işlendiği dikkat çekmektedir. Özellikle, okul iklimini öğrencilerin gözünden değerlendiren çalışmalar daha azdır (Terzi, 2015).

Sınıf ortamının en önemli öğelerinden biri de sınıf değerlendirme atmosferidir diyebiliriz. Sınıf değerlendirme atmosferi için, öğrencilerin sınıf ortamındaki tüm değerlendirme süreçleri hakkında sahip oldukları algılarını ifade etmektedir (Brookhart & DeVoge, 1999). Sınıf değerlendirme atmosferinin çeşitli çalışmalarda, öğrenme odaklı ve performans odaklı değerlendirme atmosferi olmak üzere iki farklı boyutta incelendiğini görmekteyiz (Alkharusi, 2011; İlhan & Çetin, 2014). Öğrencinin öğrenmesine odaklanılan ve değerlendirilme süreçlerini öğrenmeye katkı sağlayacak bir araç olarak nitelendirilen çalışmalar öğrenme odaklı sınıf değerlendirme atmosferi olarak nitelendirilirken, öğrenme performansının değerlendirildiği, sınavların ve alınan notların önemli görüldüğü çalışmalar ise performans odaklı değerlendirme atmosferi olarak tanımlanabilir.

Müzik eğitimi öğrenmenin ve performansın farklı yöntemlerle değerlendirildiği, birçok yönü ile birbirleriyle ilişkili farklı unsurları barındıran karmaşık bir öğrenme süreci olarak tanımlanmaktadır. Özellikle çalma/söyleme odağında çeşitli tanımlamaların yapıldığı müzikal performansın ölçülmesinde, teknik beceri, müzikalite ve yorumlama becerisi gibi unsurlar değerlendirilir. Mesleki müzik eğitiminin en önemli öğelerinden biri olan müzikal performans, öğrencilerin mezuniyetlerinden sonraki profesyonel yaşamlarının da nasıl şekilleneceğini etkilemektedir. Buna ilaveten müzik eğitimi sürecinde, öğrenciye sanatsal/estetik bir bakış açısı kazandırmanın yanı sıra, müziğin kuramsal ve performans dönük yetilerinin de bireyde gözlemlenebilmesi gerekmektedir. Müzik eğitimi sürecinde yürütülen birçok dersin içeriğinde soyut kavram ve ifadeler ile anlık performans deneyimleri yer aldığından, öğrencinin kendini ve süreci değerlendirmesi ayrıca önem arz etmektedir. Çünkü öğrenci genellikle bu deneyimi sergilediği performanstan sonra başkaları tarafından değerlendirilerek yaşar ve süreç bu anlamda tek yönlü ilerler. Bu bağlamda ağırlıklı olarak performansa dönük bir alan olan müzik eğitiminin, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğrenmeye dönük öğrenci tarafından değerlendirilmesi sürecin verimliliğine de katkı sağlayabilir.

Bu araştırmanın amacı; müzik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin müzik eğitimleri sürecindeki sınıf içi atmosferi ve aldıkları eğitimi nasıl algıladıklarını incelemektir. Bu araştırma; müzik eğitimi alan üniversite öğrencilerin müzik eğitimi sürecindeki sınıf içi atmosferi, öğrenme ortamını ve aldıkları eğitimi nasıl algıladıklarının tespiti bakımından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Müzik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin, almış oldukları müzik eğitimleri sürecindeki sınıf içi atmosferi ve aldıkları eğitimi nasıl algıladıklarını tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012:59). Bu araştırma nicel bir çalışma olup, Alkharusi (2009; 2011)'nin ve devamında İlhan & Çetin (2014)'in Türkçe'ye uyarladıkları Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği'ni doğrulamaya çalışmaktadır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışmanın grubunu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinin güzel sanatlar fakültesinin müzik bölümünün farklı sınıflarında okumakta olan 110 müzik eğitimi öğrencisi oluşturmaktadır. Ölçek maddelerinin; yapı geçerliği ve güvenilirlik analizleri kasıtlı örnekleme yöntemi ile belirlenen bu 110 yükseköğretim öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Faktör analizinin uygulanması sürecinde genel kural örneklem büyüklüğünün en az gözlenen değişken sayısının beş katı olması gerektiği yönündedir (Büyüköztürk, 2002). Bu bağlamda 18 maddelik bu ölçek için örneklemin yeterli sayıyı karşıladığı söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada kullanılan "Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği" Alkharusi tarafından 2010 yılında geliştirilmiş ve öğrencilerdeki yapı uyumu doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Ölçek 18 madde ve Öğrenme Odaklı Değerlendirme Atmosferi (ÖODA) ve Performans (ürün) Odaklı Değerlendirme Atmosferi (PODA) şeklinde iki boyuttan oluşmaktadır. Ölçek Türkçe 'ye uyarlandıktan sonra 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde toplam 800 öğrenciden oluşan dört ayrı çalışma grubu üzerinde uygulanmıştır (İlhan ve Çetin, 2014:31).

Verilerin Analizi

Ölçeğin iç güvenilirlik düzeyi ve maddelerin ayrışıklığını belirlemek için; ölçeğin iç tutarlılığı hesaplanırken Cronbach Alpha katsayısından, yapı geçerliğine dönük kanıtları toplamak için ise doğrulayıcı faktör analizinden yararlanılmıştır.

Bu makalenin etik kurul izni Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu tarafınca 25.10.2021 tarih 2021.09.345 sayılı kararı ile alınmıştır.

BULGULAR

Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği'nin yapı geçerliğinin saptanması için yürütülen doğrulayıcı faktör analizi çalışması, iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama, ölçeğin orijinal faktör yapısında elde edilen iki faktörün

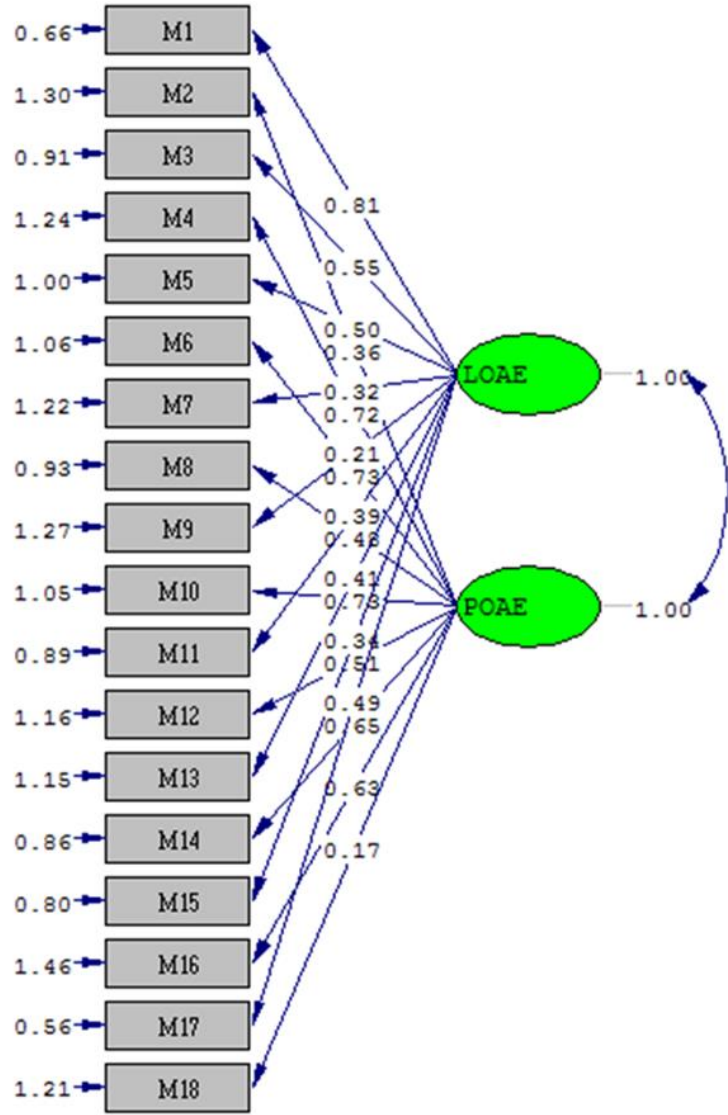
doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre değerlendirilmeden önce, tahmin edilen değerlerin teorik limitleri aşmış olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuca göre, teorik limitleri aşmayan değer tespit edilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeline İlişkin Uyum Parametreleri

Uyum Parametresi	Katsayı
GFI	.85
AGFI	.81
RMSEA	.05
CFI	.87
Df	134
χ^2	176,55
χ^2/df	1,32

Tablo 1'de sunulan doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum indeksleri ölçek için Ki-kare (χ^2) değeri ve istatistiki manidarlık düzeyleri saptanmıştır [$\chi^2=176,55$, $df=134$, $p<.01$]. Serbestlik derecesine bağlı olarak 1,32'lik χ^2/df Ki-kare (χ^2) değeri, önerilen modelin toplanan veriye iyi düzeyde uygun olduğunu göstermektedir (Kline, 2005). χ^2/df 'nin oranının ise 2-5 arasındaki olması iyi uyumu, 2'den küçük değerler ise mükemmel uyumu ifade etmektedir (Jöreskog & Sörbom, 2001).

Ayrıca modellere ait diğer uyum iyiliği indekslerinde ise GFI, kovaryansın bağıntılı derecesini ve model tarafından ortaklaşa açıklanan varyansı göstermektedir. Bu çalışmanın mevcut modelinde GFI değeri 0.85 olarak saptanmıştır. AGFI uyum iyiliği değeri GFI'e benzer olarak 0.81 olarak saptanmıştır. Bu sonuçta GFI ve AGFI uyum iyiliği değerleri teorik modelinin, elde edilen veriye uygun olduğunun göstergesidir. GFI, AGFI'den elde edilen katsayısı 0 ile 1 değerleri arasında değişmektedir. Literatürde tam bir uyuma olmamakla birlikte elde edilen kat sayının 0.85 (Anderson & Gerbing, 1984; Cole, 1987; Marsh, Balla & McDonald, 1988) veya 0.90 (Kline, 2005; Schumacker & Lomax, 1996) üzerinde olması iyi bir uyum olarak kabul edilmektedir. Diğer taraftan, RMSEA, model tarafından açıklanamayan varyans ve kovaryansın ortalaması içermektedir ve çalışmada RMSEA değeri, 0.054 olarak saptanmıştır. RMSEA'dan elde edilen değerler de 0 ile 1 arasında değişmektedir. Gözlenen ve üretilen matrisler arasından hata payını ifade eden RMSEA'da, GFI ve AGFI deki durumun tersine elde edilen değerler 0'a yakın olması uyumluluk için gereklidir. RMSEA'da elde edilen 0.05 ve daha küçük değerler uyumluluk için yeterlidir. Ancak elde edilen 0.87'lik CFI değeri ve GFI ve AGFI değerleri bir kısım uyum iyiliği indeksleri, sadece birkaç varyans ve kovaryansın, oluşturan teorik model tarafından açıklanmamış olduğunu gösterir. Söz konusu bu kısmi sıkıntılı durum, ölçeğin tek boyutlu olmayan yapısıyla açıklanabilir. Elde edilen bu sonuca göre standart uyum değerleri kapsamında, çalışma modeline ilişkin elde edilen değerler incelendiğinde modellenen faktör yapısını doğruladığını göstermektedir.

Chi-Square=176.55, df=134, P-value=0.00807, RMSEA=0.054

Şekil 1. Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Şekil 1'de Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği'ni oluşturan iki faktöre ilişkin ölçülen değişkenlerin, orijinal faktör yapısı altında yer aldığını göstermektedir. Ayrıca doğrulayıcı faktör analizinde elde edilen faktör yük değerleri 0.17 ile 0.81 arasındadır. Yapılan madde analizi sonucunda üst %27 ile alt %27'lik grupların madde ortalama puanları arasında, farkların tüm maddeler ve alt boyut toplam puanları için anlamlı olduğu görülmekle beraber bu bulgular ölçekteki tüm maddelerin ve alt boyutların ayırt edici olduklarını gösterir. Öte yandan standartlaştırılmış faktör yüklerinin 1,0'den küçük olması beklenmesine ve bundan büyük rakamların hata göstergesi olduğu düşünülmesine rağmen Jöreskog (1999) 1'den büyük değerdeki yüklerin bazen mümkün olabileceğini ve bunun mutlaka çözümlenme ile ilgili bir hatayı göstermediğini, hatta çoklu bağlantının (multicollinearity) bir sonucu olabileceğini dile getirmiştir. Sonuç olarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda elde edilen faktör yük değerleri birkaç madde haricinde [>0.30] istenilen düzeyde olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada, müzik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algılarına ilişkin geçerli ve güvenilir ölçümler elde edilmiştir. Literatür incelendiğinde; uluslararası çalışmalarda öğrencilerin sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algılarını ölçmek amacıyla kullanılacak bir ölçme aracının bulunduğu (Alkharusi, H. (2009;2011) görülmektedir. Türkçe literatür incelendiğinde ise bu amaçla kullanılacak çeşitli çalışmalar göze çarpmaktadır. Yine performansa dayalı bir alan olan Beden Eğitimi ve Spor Dersi sınıf atmosferini değerlendirmek için Esentürk ve Yılmaz (2020) 19 madde ve iki faktörden oluşan geçerli ve güvenilirliği kanıtlanmış Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği (BESDSDAÖ) ' ni geliştirmişlerdir. Sağkal, Kabasakal ve Türnüklü (2015) ise Sınıf İklimi Envanteri (SİE) adıyla Türkçe'ye uyarladıkları envanterin tek boyutlu, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu aktarmaktadırlar. SİE ile Okul İklimi Ölçeği'nin Güvenli Öğrenme Ortamı ve Olumlu Akran Etkileşimi alt boyutları ile, Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Öğrenciler alt boyutu ile ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği'nin Arkadaşa Bağlanma alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

SDAÖ 'yü Türkçe 'ye uyarlayan İlhan ve Çetin (2014), ölçeğin güçlü yönlerinin yanında bir takım sınırlılıkları bulunduğunu ve bu sınırlılıkların ileriki araştırmalara yönelik çeşitli önerileri beraberinde getirdiğinden bahsetmektedir. İlk olarak, bu ölçek sadece ortaöğretim öğrencilerinden oluşan bir çalışma grubu üzerinde yürütülmüştür. Güvenirliğin ölçümlere, geçerliğin ise ölçümlerden yapılan yorumların uygunluğuna ilişkin özellikler olduğu bilinmektedir (Bademci, 2013). Bu bağlamda, müzik eğitimi gibi farklı örneklemelerden toplanan bu veriler üzerinden geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yinelenmesi önem arz etmektedir.

Literatüre bakıldığında, sınıf değerlendirme atmosferinin öğrencilerin öz yeterlilik algıları (Alkharusi, 2009), motivasyonel inançları ve akademik başarıları üzerinde belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir (Alkharusi, 2007). Bu noktadan hareketle, sınıf değerlendirme atmosferine ilişkin algıların yukarıda sözü edilen değişkenler ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğunu belirlemeye yönelik araştırmaların yapılması önerilebilir. Nitekim İlhan ve Çetin (2014) de bu ölçeğin özyeterlilik, tutum vb. farklı değişkenler ile ilişkisinin incelenmesiyle, öğrenmeye dönük algının daha iyi anlaşılabilceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda İlhan (2017) tarafından 2014-2015 Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde Diyarbakır il merkezindeki üç farklı liseden toplam 398 öğrenci ile yapılan çalışmada SDAÖ ile Okula Yönelik Tutum Ölçeği arasındaki ilişki incelenmiş ve araştırmada uygulanan korelasyon analizi bulgularına göre, okula yönelik tutumun öğrenme odaklı değerlendirme atmosferi ile pozitif; performans odaklı değerlendirme atmosferi ile negatif anlamlı ilişki içerisinde olduğu bulunmuştur. Ayrıca regresyon analizi sonucunda da öğrencilerin okula yönelik tutumlarının % 33'ünün sınıf değerlendirme atmosferine yönelik algıları ile açıklanabildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Sağkal, Kabasakal ve Türnüklü (2015) de Türkçe'ye uyarladıkları Sınıf İklimi Envanteri (SİE) ile Okul İklimi Ölçeği'nin Güvenli Öğrenme Ortamı ve Olumlu Akran Etkileşimi alt boyutlarıyla, Lise Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Öğrenciler alt boyutuyla ve Çocuk ve Ergenler İçin Okula Bağlanma Ölçeği'nin Arkadaşa Bağlanma alt boyutları arasında orta düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit etmişlerdir. Bu bağlamda, SDAÖ ile farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların yapılmasıyla, öğrenme ortamının ve öğrenmenin daha etkin anlaşılabilceği söylenebilir.

ÖNERİLER

Araştırma sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde SDAÖ'nün özellikle performansa dönük bir alan olan müzik eğitimi alanına önemli katkılarının olacağı düşünülmektedir. Ancak ölçeğin müzik eğitimi alan farklı gruplar üzerinde daha etkin sonuçları olacağı düşüncesiyle ölçeğin daha geniş katılımlı bir örneklem grubuna uygulanması önerilebilir. Ayrıca üniversite düzeyi öğrencileri ile yapılan bu çalışmanın güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencileri ile yürütülmesiyle daha erken dönemlerde yürütülen profesyonel müzik eğitiminin etkinliği artırılabilir.

Bu araştırma, SDAÖ'nün müzik alanında öğrenim gören bir örneklem grubu ile ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin test edilmesine yönelik olsa da literatüre bakıldığında, sınıf değerlendirme atmosferinin öğrencilerin öz yeterlilik algıları, motivasyonel inançları ve akademik başarıları üzerinde belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle, sınıf değerlendirme atmosferine ilişkin algıların yukarıda sözü edilen değişkenler ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğunu belirlemeye yönelik araştırmaların yapılması önerilebilir.

SDAÖ'nün özellikle müzik eğitimi gibi performansa yönelik eğitim alan bireylere uygulanmasının amaçlandığı bu çalışmanın literatürdeki bu boşluğu dolduracak olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda özellikle müzik eğitimi gibi performansa dayalı öğrenme ortamının farklı değişkenler üzerinden sorgulandığı çalışmaların yapılması ile devinışsel becerilerin anlaşılabilirliğinin artacağı düşünülmektedir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir. Makalenin etik kurul izni Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu tarafınca 25.10.2021 tarih 2021.09.345 sayılı kararı ile alınmıştır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'dir.

KAYNAKÇA

- Akyol, B., Vural, R., & Gündoğdu, K. (2017). İlkokul Öğrencilerinin Okula Aidiyet, Okul Atmosferi, İklimi ve Müdürlerin Öğretimsel Liderlik Becerilerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 291-311.
- Alkharusi, H. (2010). Teachers' Assessment Practices and Students' Perceptions of the Classroom Assessment Environment. *World Journal on Educational Technology*, 2(1), 27-41.
- Alkharusi, H. (2011). Development and Datametric Properties of a Scale Measuring Students' Perceptions of the Classroom Assessment Environment. *International Journal Of Instruction*, 4(1), 105-120.
- Altınışik, S & Orhan, F. (2002) Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamın Öğrencilerin Akademik Başarıları Ve Derse Karşı Tutumları Üzerindeki Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 23:41-49

- Başar, H. (2001) Sınıf Yönetimi, Pegem Yayıncılık.
- Bilgiç, S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi Algısının Arkadaşlara Bağlılık Ve Empatik Sınıf Atmosferi Değişkenleriyle İlişkinin İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Brookhart, S.M., & DeVoge, J.G. (1999) Testing a Theory About the Role of Classroom Assessment in Student Motivation and Achievement. *Applied Measurement in Education*. 12(4), 409-425. http://dx.doi.org/10.1207/S15324818AME1204_5
- Büyüköztürk, Ş. (2002) Faktör analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı: 32, 470-483
- Cananoğlu, E. (2011). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeyleri Ve Algıladıkları Sınıf Atmosferinin Sosyodemografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Cheng, S.T., & Chan, A.C.M. (2003) The Development of a Brief Measure of School Attitude. *Educational and Psychological Measurement*. 63(6), 1060-1070. <http://dx.doi.org/10.1177/0013164403251334>
- Dart, B., Burnett, P. C., Boulton-Lewis, G., Campbell, J., Smith, D. & McCrindle, A. (1999). Classroom Learning Environments and Students' Approaches to Learning. *Learning Environments Research* 2(2), 137-56.
- Doğan, F.N. (2009). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin Ders Başarısı Ve Sınıf Atmosferine Etkisi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Erikli, S. (2014). Yoksul Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Eğitim Algısı: Mamak örneği, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Gezer, M. & Şahin, İ.F. (2017) Sınıf İklimi Ölçeği Kısa Formunun Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 693-715
- Harbaugh, A. G. & Cavanagh, R. F. (2012) Associations Between the Classroom Learning Environment and Student Engagement in Learning 2: A Structural Equation Modeling Approach. Paper Presented at the AARE-APERA 2012, Sydney.
- İlhan, M. (2017). Öğrencilerin Sınıf Değerlendirme Atmosferine İlişkin Algılarının Okula Yönelik Tutumları Üzerindeki Yordayıcı Rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 111-128.
- İlhan, Mustafa & Çetin, Bayram (2014) Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği'nin (SDAÖ) Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Eğitim ve Bilim*, Cilt 39 (2014) Sayı 176 31-50
- Jöreskog, K. G. (1999). How Large Can a Standardized Coefficient Be [Webpage]? Chicago: Scientific Software International. Retrieved May 19 2010 from www.ssicentral.com/lisrel/column2.htm
- Kandemir, M., & Özbay, Y. (2009). Sınıf İçinde Algılanan Empatik Atmosfer İle Benlik Saygısı Arasındaki Etkileşimin Zorbalıkla İlişkisi. *İlköğretim Online*, 8(2).322-333.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıoğen (Edt.) Bilimsel araştırma yöntemleri. Anı Yayıncılık
- Kızılhan, P. (2011). Sınıf Atmosferinin Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Başarısına Etkisinin İncelenmesi, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Ankara Üniversitesi.

- Köse, E. & Küçüköğlü, A. (2008). Eğitim Fakültelerindeki Sınıf Öğrenme Çevresinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 61-73.
- Kurt, H., Ekici, G., Gökmen, A., Aktaş, M. & Aksu, Ö. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Biyoloji Laboratuvarı Sınıf Çevresine İlişkin Algılarına Öğrenme Stilllerinin Etkisi (Kolb Öğrenme Stili Modeli Örneği). *Turkish Studies*, 8(6), 157-177
- Lau, K. & Lee, C. K. J. (2006). Perception of Classroom Environment, Achievement Goals, and Strategy Use Among Hong Kong Students. Paper Presented at the Asia-Pacific Educational Research Association Conference 2006, Hong Kong.
- Mascolo, M. F. (2009). Beyond Student-Centered and Teacher-Centered Pedagogy: Teaching and Learning As Guided Participation. *Pedagogy and the Human Sciences*, 1(1), 3-27.
- Mumcu, M. (2008). İlköğretim Okulu Öğrenci ve Öğretmenlerinin Gerçek ve Tercih Edilen Sınıf Atmosferi Algılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E., & Erkan, S. (2010). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okul İklimine İlişkin Algılarını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 213-224.
- Özgök, A. (2013). Ortaokul Öğrencilerinde Okula Aidiyet Duygusunun Arkadaşlara Bağlılık Düzeyinin Ve Empatik Sınıf Atmosferi Algısının İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Özkan, H.İ. (2008) Öğretmen ve Öğrencideki Mizah Anlayışının Sınıf Atmosferine Etkisi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Phan, H. P. (2012). Achievement Goals, Classroom Environment, and Reflective Thinking: A Conceptual Framework. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 6 (3), 571-602.
- Popilskis, L. B. (2013). The Link Between Students' Achievement Goals and Perceptions of the Classroom Environment. Unpublished Doctoral Dissertation, Fordham University, New York
- Sağkal, A.S. , Kabasakal, Z.T. & Türnüklü A. (2015) Sınıf İklimi Envanteri'nin (SİE) Türkçe'ye Uyarlanması, *İlköğretim Online*, 2015; 14(4): 1179-1192
- Sarı, M. (2012). Empatik Sınıf Atmosferi Ve Arkadaşlara Bağlılık Düzeyinin Lise Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesine Etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 95-119.
- Stern, M. (2012). Evaluating And Promoting Positive School Attitude İn Adolescents. New York: Springer.
- Şahin, M., & Özbay, Y. (1999). Üniversite Öğrencilerinin Empatik Sınıf Atmosferine İlişkin Algılamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(15).
- Şahin. M. (1997). Üniversite Sınıf Atmosferinin Algılanan Empatik İletişim Düzeyleri Açısından İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Şeker, N. (1995). Lise Öğretmenlerinin Stres Kaynaklarına İlişkin Algıları Ve Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkiler, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Tavşanlı, Ö.F., Birgül, K., & Oksal, A. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Okul İklimine Yönelik Algılarını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(9): 821-838.

- Terzi, A. R. (2015). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Okul İklimi Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 111-117.
- Turan, G. (2014). Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sınıf Atmosferi Algıları İle Eleştirel Düşünmeye Karşı Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Wang, M. C., Haertel, G. D. & Walberg, H. J. (1994). Educational Resilience in Inner Cities. In M. C. Wang Ve E. Gordon (Eds.), *Educational Resilience İn Inner-City America: Challenges and Prospects* (pp. 45-72). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Wannarka, R. & Ruhl, K. (2008). Seating Arrangements That Promote Positive Academic and Behavioural Outcomes: A Review Of Empirical Research. *Support for Learning*, 23 (2), 89-93.
- Esentürk O.K. & Yılmaz A. (2020) Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sınıf Değerlendirme Atmosferi Ölçeği (Besdsdaö): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Turkish Studies*, 15 (1), 195-211
- Yuen-Yee, G. C. Watkins, D. (1994). Classroom Environment and Approaches to Learning: An Investigation of the Actual and Preferred Perceptions of Hong Kong Secondary School Students. *Instructional Science*, 22 (3), 233-246.